

L · O · T · S · E · N

Medlemstidning för Tjänstemännens socialdemokratiska förening i Göteborg N:o 3 2018

TEMANUMMER:

V vs S –

DET EVIGA FADERSUPPRORET

Politikens värld är föränderlig och rörlig. Den kan vara väldigt svår att få grepp om, förstå och förutsäga. Samtidigt finns grundläggande element som förändras mycket långsamt och mycket lite över tid. På många sätt kan politiken liknas vid en livlig, brusande fors. Betraktar man bara detaljer på ytan vid ett enstaka tillfälle är det ibland svårt att se någon struktur eller mening. Den liknar mest ett framvällande kaos som skvätter och löddrar och ständigt byter form och uttryck. Men ger man sig tid att studera den noggrannare så framträder ofta en underliggande ordning. Tysta men obevkliga strömmar som tvingar sig fram längs botten och sakta slipar ner även det hårdaste urberg. Förstår man dessa djupare krafter så kan det många gånger även vara lättare att förstå bruset ovanför.

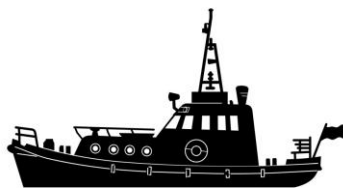
Den senaste veckan dominerades vår lokalpolitik här i Göteborg av en ny virvel i skummet på ytan. Alliansen sa sig vara redo att ta över makten i Göteborg, efter att Vänsterpartiet, flankerade av MP och Fi, bildat ett eget block och

kommit överens med Alliansen om att ingå valteknisk samverkan. Tanken är uppenbarligen att isolera de två största partierna, Socialdemokraterna och det lokala missnöjespartiet Demokraterna, från inflytande och säkra ett borgerligt styre. Det är ett försök att cementera blockpolitiken trots att valresultatet i praktiken gör det nödvändigt med ett blocköverskridande styre. Mycket är redan sagt om denna märkliga spelöppning, som uppenbarligen är orkestrerad av Vänsterpartiets gruppleddare Daniel Bernmar. Att det inte kommer att hålla i längden utan snarare bara leda till mer av politisk turbulens och polarisering verkar sannolikt. Men vad är de bakomliggande förklaringarna till att det blivit såhär, bortom dagspolitikens brus?

Lotsen tar tillfället i akt att dyka ner under ytan för att titta närmare på de underliggande strömmar och krafter som lett fram till detta besynnerliga scenario och för att röra om lite i bottenslammet. Den första texten, "Rödgrönrosa stoppluff, försöker reda ut vad

som har hänt och gör en politisk analys av hur förutsättningarna ser ut framöver. Den andra texten, "Bernmardoktrinen", spårar bakgrunden till dagens händelseutveckling till den strategiska nyorientering som Vänsterpartiet lokalt gjorde hösten 2014 i och med valet av ny gruppleddare. Vänsterpartiets tidigare gruppleddare Mats Pilhem, som tillsammans med Anneli Hulthén varit med och byggt upp det rödgröna samarbetet i Göteborg, avsattes då oväntat. Den tredje texten, "SACO-partiet (r)", söker en förklaring till Vänsterpartiets fientlighet gentemot Socialdemokraterna i den strukturella sammansättningen av partiets medlemmar och väljare. Den fjärde texten, "Vad är skillnaden egentligen?", tittar närmare på hur V och S skiljer sig från varandra som partier, politiskt och ideologiskt och den femte texten, "Vägen framåt", beskriver de möjligheter till förnyelse som Socialdemokraterna fått genom att Vänsterpartiet avbrutit samarbetet.

Detta extrainsatta temanummer heter "V vs S – det eviga fadersupproret" och riktar sig framför allt till engagerade socialdemokrater som vill försöka förstå vad som händer, på en djupare nivå än vad som erbjuds på sociala medier eller i de borgerliga ledarskribenternas krönikor. Mycket nöje!

ANALYS

RÖDGRÖNROSA BLUFFSTOPP

Valresultatet ger en högermajoritet i kommunfullmäktige, det är en viktig utgångspunkt för att förstå det som händer i Göteborg. Av fullmäktiges 81 ledamöter representerar 45 partier som tillhör Alliansen, Demokraterna och Sverigedemokraterna. Samtidigt har vi en mycket svag Allians i Göteborg med 24 mandat, det vill säga mindre än en tredjedel. De rödgrönrosa i ursprungsuppställningen är betydligt större med sina 38 mandat. Men inget av blocken kan regera utan stöd av Demokraterna. Och Demokraterna ställer som krav att Västlänken stoppas, vilket inget av de traditionella blocken går med på. Om något av blocken ändå ger sig på uppgiften att försöka regera staden så kommer det arbetsmässigt att bli mycket svårt utan någon form av politisk överenskommelse i botten. I varje nämnd kommer det att vara oklart vilket förslag som får majoritet och när det sedan kommer till kommunfullmäktige, kan beslutet bli ett helt annat. Resultatet blir en stor osäkerhet som sedan kommer att smitta av sig i stadens organisation med negativa konsekvenser för stadens innevånare. Om de rödgröna i originaluppsättningen vidhåller att de inte släpper fram alliansen och alliansen gör likadant, så kommer ingen att kunna styra Göteborg på ett rimligt sätt.

Det vi socialdemokrater försökt är att luckra upp denna låsning. Och genom att inte binda oss vid

masten som alla andra partier gör, så var tanken att en bred överenskommelse skulle kunna nås enklare.

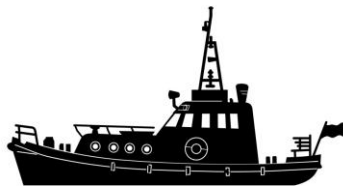
Det är denna vägran att gräva en djupare skyttegrav som V, MP och Fi nu använder som argument att Socialdemokraterna inte haft en vilja att förhandla. Detta är enligt min mening bara ett svepskäl. Nu är det lite oklart vad uppgörelsen mellan Alliansen och V, MP och Fi innebär egentligen. Men som jag uppfattar det så är det bara en teknisk samverkan vid fördelningen av presidieposter och platser i nämnder och styrelser. V, MP och Fi släpper fram Alliansen som ordförande och vice ordförande i alla nämnder mot att V, MP och Fi får andre vice ordförandeposterna. V, MP och Fi får på detta sätt en plattform av bedriva oppositionspolitik under de kommande åren och Alliansen får ta över styret i staden. Genom att V, MP och Fi inte haft några politiska krav för uppgörelsen så står det Alliansen fritt att exempelvis sälja ut allmännyttan, höja biljettpiserna i kollektivtrafiken och gynna biltrafiken i innerstaden. Agerandet cementerar blocken i staden även om det sker under dimridån att det är blocköverskridande. Något blocköverskridande element finns inte eftersom de inblandade parterna bedyrar att det bara är en teknisk lösning som ”följer praxis”.

Jag har läst en del kommentarer på Facebook från diverse politiskt

anställda (nu och tidigare) från V, MP och Fi där man skyller allt på Socialdemokraternas ovilja att förhandla med dem. Men ingenstans har jag hittat hur de tänker sig nästa steg. Hur ska svåra beslut som kommunen står inför hanteras i ett mycket komplicerat politiskt läge? Kommentarererna visar också på en ilska gränsande till hat mot Socialdemokratin.

Att det funnits problem i det rödgrönrosa styret under mandatperioden som gått är väl känt. Agerandet från V, MP och Fi de senaste dagarna gör det inte lättare att hantera det som gnisslat. Och att fortsätta med anklagelserna i ett avancerat blame-game leder inte framåt. För oss som vill se ett progressivt styre i Göteborg är agerandet från V, MP och Fi dåliga nyheter. Under överskådlig tid kommer det inte att få ett rödgrönrosa styre av staden med mindre än att de fyra partierna sätter sig ned och reder ut hur man ska gå vidare. Vi socialdemokrater har säkert en jobbig hemläxa att göra. Men det har även V, MP och Fi. Finns ett genuint intresse att skapa ett progressivt alternativ till Alliansen och de populistiska partierna till höger borde det finnas goda möjligheter att skapa ett hållbart rödgrönrosa alternativ. Ett första steg kan vara att sluta spela politisk bluffstopp och svartepetter.

PER TENGGREN
Socialdemokrat

LEDARE BERNMARDOKTRINEN

För många göteborgare var det nog en stor överraskning när Alliansen den 7 november presenterade sitt förslag för ett nytt borgerligt minoritetsstyre av Göteborg. Alliansen var ju valets stora förlorare som precis hade tappat över 12 procentenheter i väljarstöd och minskat med 6 mandat. Genom en valteknisk samverkan med V, MP och Fi hoppades man nu stänga ute såväl Socialdemokraterna som Demokraterna från inflytande och bereda vägen för ett borgerligt styre av Göteborg. Både det största och det näst största partiet skulle alltså ställas av och ett styre med mindre än 30 procent bakom sig skulle ta över. Ännu mer förvånade blev nog göteborgarna när de insåg att arkitekten och initiativtagaren till denna novemberöverenskommelse var Daniel Bernmar, gruppleddare för Vänsterpartiet. Hur hade han hamnat i den här röran?

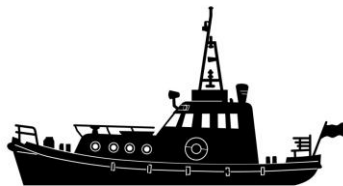
För att förstå det måste man gå tillbaka till hösten 2014. Vänsterpartiet hade precis gjort ett mycket bra val med gruppleddaren Mats Pilhem i spetsen och gått fram mer än 2 procentenheter. Pilhem hade tidigare arbetat 24 år som maskinoperatör på SKF och hade lång och gedigen facklig bakgrund inom IF Metall. En lugn, samarbetsinriktad pragmatiker ur den fackliga skolan. Kanske var det därför som det rödgröna samarbetet hade fungerat så bra under mandatperioden. 2007 hade V

med buller och bång hoppat av det rödgröna samarbetet men efter att Pilhem tog över 2010 så svetsade den gamla metallarbetaren långsamt samman partierna igen. Hösten 2014 var det rödgröna samarbetet starkare än någonsin. Men Pilhems epok var snabbt på väg att ta slut. En ny generation vänsterpartister, yngre och argare, stod beredda i kulisserna.

På Vänsterpartiets årsmöte i september 2014 ersattes den gamle maskinoperatören och samarbetspolitikern överraskande med en ung, radikal doktorand från Förvaltningshögskolan. Det var dags för Daniel Bernmar att göra entré. Kontrasterna mellan de båda kunde inte vara större. Den lugne och lågmälda arbetaren mot den hetsige, högröstade akademikern, vars enda arbetslivserfarenhet var sommarjobb på Liseberg. Pilhem, som hade hunnit vara ordförande i det lokala ungdomsförbundet långt innan Bernmar ens var född, gjorde inget för att dölja sin förvåning och besvikelse över schavotteringen. [Till GP sa han strax efteråt](#): ”Jag vet inte varför jag inte får fortsätta som kommunalråd, säger Pilhem. Jag har frågat men får inga svar.” GP:s Gunilla Grahn-Hinnfors försökte själv ge ett svar i en analys: ”Jag kan tänka mig att partiet efter sina valframgångar lokalt vill vässa profilen. Då kan Mats Pilhem uppfattas som alltför samarbetsvillig i förhållande till Socialdemokraterna.”

Svaret som Pilhem sökte skulle låta vänta på sig några år till. Men tendensen blev tydlig så fort Pilhem avsatts. Konflikt prioriterades framför konsensus. Tonläget höjdes steg för steg. Utspelen och attackerna mot Socialdemokraterna blev allt fränare och frekventa allteftersom mandatperioden led. Går man igenom pressläggen i efterhand framträder systematiken tydligt. På sociala medier och genom personliga kontakter riktade man sig alltmer direkt mot socialdemokraternas medlemmar och sympatisörer och försökte sätta bilden av att S ”gått högerut”.

Socialdemokraterna hade svårt att svara på angreppen inifrån det rödgröna samarbetet eftersom man ville hålla den yttre försvarslinjen mot borgarna. Bernmardoktrinen taktik betalade sig. Opinions-siffrorna såg otroligt bra ut. Medlemsantalet ökade. Allt gick åt rätt håll. Bernmars framgångar började väcka uppmärksamhet även nationellt. I februari 2018 gjorde tidningen Fokus [ett idolporträtt med rubriken ”Feel the Bern”](#) och pryder omslaget med Bernmar. Den 10 mars 2018 inledde Bernmar triumfatoriskt partiets årsmöte med ett tal där han beskriver ”en socialdemokrati som helt tappat kursen” och att ”socialdemokratien befinner sig strandsatt av vågskvalpet av en allt hårdare högerretorik”. Lyckligtvis har V bildat ”en gemensam rörelse mot socialdemokratins svek”.

Bernmar blev naturligtvis omvald. Partiet hade all anledning att vara nöjda med den nya, mer aggressiva och hårdföra linjen.

[Den 10 maj 2018 sammanfattade GT:s ledare Bernmars insatser:](#)

”Vänsterns kommunalråd Daniel Bernmar har bitvis varit en större kritiker av sitt eget samarbetsparti Socialdemokraterna än vad något enskilt alliansparti varit. Underhållningsvärdet har varit ovärdeligt. På så vis har Bernmar också kunnat sitta på två halva stolar med en kakbit i ena handen och resten av bakverket på partikansliet. Vissa dagar har Bernmar dragit lans till försvar för rådande läge - andra dagar har han låtit stridsropen skalla och lett krypskyttet mot Ann-Sofie Hermansson med större entusiasm än när Donald Trump säger upp internationella avtal. Att vara styrande oppositionspolitiker är onekligen en unik parlamentarisk sits som Daniel Bernmar utfört med bravur.”

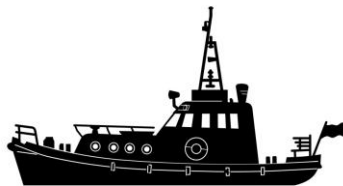
Vid det här laget hade dock tupp-kammarna vuxit sig farligt höga och man började göra misstag. [Det allvarligaste skedde i den partitrogna tidningen Flamman den 25 maj 2018.](#) Thaher Pelaseyed, tidigare partiordförande för V i Göteborg, skrev en hyllningstext om succén för det nya, unga och radikala Vänsterpartiet. Men i sin iver glömde han sig och skrev rakt ut att det handlar om en medveten, långsiktig och ytterst genomtänkt strategi för att krossa Socialdemokraterna i Göteborg:

”Två mandatperioder. Enligt källor i Stadshuset, är det vad Vänsterpartiet behöver för att bli det största eller rentav det enda vänsterpartiet i Göteborg. Den nya strategin går ut på att långsamt bryta ner Socialdemokraternas organisation. Socialdemokraterna tappade närmare var femte väljare i valet 2014. Om den nedåtgående trenden står sig på valdagen 9 september, står Ann-Sofie Hermansson (S) inte bara inför ett historiskt nederlag utan också en tuff mandatperiod med färre kommunalråd, en kraftigt bantad stab och minskat politiskt inflytande. Maktvakuumet kan då fyllas av V som hittills påverkat kommunpolitiken inifrån samtidigt som man agerat vänsteropposition gentemot S.” Så kom till slut svaret som Mats Pilhem hade väntat på.

I valet gick det sedan förvisso mycket bra för V lokalt, som ökade med 3 procentenheter. Men den förväntade storskrällen uteblev. Socialdemokraterna var fortfarande, och med god marginal, största parti. Missnöjespartiet Demokraterna knep andraplatsen. Moderaterna gjorde ett katastrofval men blev ändå tredje största parti. Valresultatet omöjliggjorde i praktiken ett rent rödgrönt styre och för Bernmars nya, unga och radikala V var det förstas varken möjligt eller önskvärt att ingå i ett blocköverskridande styre. Det gällde därför att hitta en lösning där V, och inte S, blev det dominerande oppositionspartiet

samtidigt som man fick ett svagt men ideologiskt tydligt styre att opponera mot. Sett ur det perspektivet var Bernmars novemberöverenskommelse genial. Den gav också möjlighet att lägga skulden för det borgerliga maktövertagande man bäddat för på S istället för V. Att resultatet skulle innebära politiskt kaos och enorma försämringar för vanliga göteborgare var inget som verkade störa de partitaktiska övervägandena. Man måste ju knäcka några ägg för att göra en omelett, som ett känt citat lyder.

Huruvida Bernmardoktrinen långsiktiga strategi kommer att lyckas eller inte återstår att se. I slutändan är det vi socialdemokrater själva som avgör om vi kommer att låta oss bli nedbrutna och marginaliserade eller om vi kommer att freda oss. Efter ett långt rödgrönt samarbete där man skapat personliga band över partigränserna är det psykologiskt svårt för många socialdemokrater att stå emot polemiken från vänster. Vi lever i en tid av konflikt och polarisering som passar socialdemokratins pragmatiska, konsensusinriktade och lågmälda kynne dåligt. Men evolutionen är obarmhärtig. Den som inte förmår anpassa sig till den omgivande miljön går under. Det är hög tid att som socialdemokrat vakna upp och ta konsekvenserna av hur det politiska landskapet förändrats. Innan det är för sent.

LEDARE

SACO-PARTIET (r)

Veckans stora lokalnyhet är att Vänsterpartiet, tillsammans med två icke-socialistiska partier, har bildat ett eget block i Göteborg. Daniel Bernmar (V), förvaltningsdoktorand och kommunalråd, har med sitt block gjort en maktens överenskommelse – med de borgerliga partierna. Det parti som gjort det till folksport att varna för socialdemokratins högervändning har satt sig ner – med högern – för att stänga ute just socialdemokratin. Skadeglädjeyran, om ett sådant ord hade funnits, går att ta på. Socialdemokraterna ska äntligen bort. Tidigare betvivlade vänsterpartisterna aldrig att socialdemokratin i någon mening var besläktad med de själva i själ och tanke - men rasade ändå mot dem för att partiet påståddes sova med fienden. De senaste åren har, trots den växande högerhegemonin, Socialdemokraterna gått från att sova med fienden till att bli själva fienden.

Svaret på denna (kan tyckas) märkliga utveckling står skrivet i Vänsterpartiets förändring. Denna förändring påbörjades i medlemskåren. Långt in på 1970-talet kännetecknades partiets medlemsbas av manliga LO-arbetare i tunga näringar. Men redan i mitten av 1980-talet började en diskussion föras om att V tycktes lämna den traditionella basen bakom sig, och istället höll på att bli ett parti för relativt välmående akademikergrupper. Man var inne på rätt spår. I 2015 års stora rapport om folk-

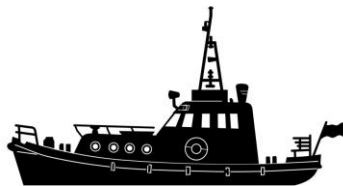
valda i Sverige bekräftas denna bild på ett närmast brutalt sätt; två tredjedelar av V:s förtroendevalda är offentliganställda, och 63 procent är högskoleutbildade. Trots att vänsterpartister identifierar sig som en del av arbetarrörelsen är V idag, i allt väsentligt, en politisk rörelse för offentliganställda tjänstemän på lägre nivå. Lärare, socionomer och andra kommunala yrkesgrupper som – i NPM-erans konkurrensutsättning - ser efter sina egna villkor och löner är V:s kärna.

I riksdagsvalet 2018 är förvandlingen närmast övertydlig. V:s starkaste fack är SACO, och dess starkaste utbildningsgrupp är högutbildade och forskarutbildade. Väljarstödet är dubbelt så stort bland kommunalanställda som hos privatanställda. I Göteborg, ett av V:s starkaste fästen, finns stödet framförallt i stadens gentrifieringskuvöser; Majorna, Kungsladugård, Bagaregården och Kvilleområdet. Förvaltningsdoktorandens parti, hade man kunnat skriva.

De offentliganställda tjänstemännen är, på goda grunder, mycket missnöjda med sina villkor. Socialsekreterarna kräver rimligare arbetsmiljö. Lärarna kräver högre löner. Personalvetarna kräver mindre arbetsbelastning. Stadsdelsanställda kräver kortare arbetstid. V står där, redo att gripa till handling för de proletariserade tjänstemannagruppernas sak. Till skillnad från den privatanställda arbetarklassen står de offentliganställda tjänstemännen aldrig i direkt konflikt

med kapitalet. När de slåss för sina villkor kan de inte kräva socialisering – den är redan genomförd. När de vill ha högre löner kan den inte tas från arbetsgivarens ficka – deras lön kommer från skattebetalarna, från arbetarklassen. Effektivisering är inte liktydigt med vinstjakt – den betyder mer välfärd till fler invånare. Vem utgör direktören, företagsledningen, makten i de offentliganställda vänsterpartisternas värld? Vems avgång ska man kräva, mot vem ska man demonstrera, och vem ska bära ansvaret för mitt armod? Kanske partiet som har styrt välfärden under decennier, politikerna som har fått administrera både hög- och lågkonjunkturer, personerna som måste balansera skatteintäkter och skattevilja.

S utgör kapitalet, företagsledningen och makten för V:s nya bas. Detta förhållande är avgörande för att förstå konflikten mellan V och S i en tid när partiernas sakpolitiska skillnader är mindre än någonsin tidigare. Det är de socialdemokratiska arbetsgivarna, ute i kommuner och landsting, som representerar systemet för de tiotusentals lärare, socionomer och personalvetare som utgör V:s kärna. Systemet måste väck. Tidigare var det kapitalisterna; nu är det socialdemokratin, för att citera göteborgska vänsterpartister, som ”ska brytas ned”. Det, om något, kännetecknar förvaltningsdoktorandens parti.

ESSÄ VAD ÄR SKILLNADEN EGENTLIGEN?

Många av oss som blivit politiskt medvetna efter det kalla krigets slut och Sovjetunionens fall, brukar betrakta Vänsterpartiet som en vänsterflygel till Socialdemokraterna. Vi brukar sucka över dess bristande insikt i politiska realiteter, men i grund och botten har vi en positiv syn på partiet och finner samarbete med dem ”naturligt”. Det är i många bemärkelser även den syn som många vänsterpartister utger sig för att ha idag. Man formulerar sig gärna i termer av att V idag är den sanna representanten för arbetarklassens intressen, sedan S sålt ut sin själ. Även om man gärna uttrycker avsky för den socialdemokratiska partiledningen, uttrycker man frändskap med socialdemokratiska gräsrotter. En sådan syn har dock uppenbarligen inte gällt i tidigare generationer, där både S och fackföreningsrörelsen betraktade V som ett mycket problematiskt parti. Ett viktigt motiv bakom koalitionen med Bondeförbundet på 1950-talet var att Erlander och kompani inte var bekväma med att stödja sig på dåvarande SKP, trots att de två röda partierna tillsammans samlade en majoritet i riksdagens andra kammare.

Med anledning av den senaste tidens händelser här i Göteborg kan det därför finnas anledning att åter fundera över skillnaderna mellan V och S. Ett parti som [relativt öppet arbetar för att underminera en](#) är knappast en oproblematiske samarbetspartner.

Det ska givetvis inte förnekas att det finns en överlappning mellan S och V på värderingsområdet, och att många av dessa skillnader är grad-snarare än artskillnader. Och ofta är det såklart en kombination av många faktorer, snarare än någon väsensskillnad, som gör att vissa människor hamnar i S och vissa i V. Men i en tid när V försöker framstå som att de är precis som vi, blir det blir viktigt att vi själva artikulerar och har en klar uppfattning om socialdemokratiska särarten.

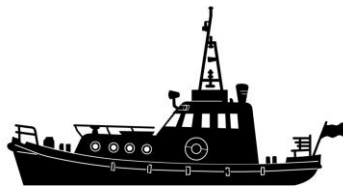
En första avdelning av skillnader skulle kunna föras in under rubriken ”Utrikespolitik och historiesyn”. Detta rör synen på 1900-talets kommunistiska regimer som missförstådda, eller att deras brott överdrivits relativt vad andra länder har gjort. Det gäller också synen på dagens regimer i Kuba och Venezuela. Detta är långt ifrån någon trivial punkt, men av mindre intresse när man ska fundera över vad som händer i Göteborg just nu.

En andra, bredare avdelning gäller V:s omfattande av vad man kan kalla för ”den revolutionära andan”. Med detta åsyftas ett visst känslomässigt förhållningssätt till politik, och en serie idéer om vad som är lämplig taktik. Även sedan V försvurit sig till att verka inom demokratins ramar, tänker man fortfarande på sig själva som ett revolutionärt parti, på ett mer abstrakt plan. På psykologins område betyder detta att man vill att politik ska vara en heroisk verksamhet. Det viktiga är inte att

vinna utan att ha kämpat till döden. Sinnebilderna för politisk verksamhet är Delacroixs målning ”Friheten på barrikaderna”.

Denna önskan om heroism hänger i sin tur samman med ett omfattande av vissa teorier om hur politik fungerar, där lösningen på varje politiskt problem är radikalisering. För V finns det alltid en väljarreserv som kan mobiliseras eller vinnas bara man erbjuder ett ”tydligt alternativ”. Det som ibland formuleras som en önskan om att politiken ska innehålla mindre av spel och positionering, handlar också om att man vill polarisera och tvinga fram drastiska beslut, även där kompromisser skulle vara möjliga. Det hänger följaktligen även samman med en allmän önskan om ”radikal samhällsomvandling” i ett svep. Även om V idag inte har något klart svar på hur ”socialismen” ska se ut, så talar man fortfarande i termer av ett systemskifte. Till exempel säger deras partiprogram att socialismen är ”ett i grunden annorlunda system än dagens”.

Socialdemokraterna vill avstå från sådana abstraktioner. Deras praktiska innebörd är ofta oklar. Inte minst när det gäller vad sådana ”systemskiten” faktiskt gör för att förbättra livet för de många människorna. Detta är också en politisk nackdel, då människor som befinner sig längre ned i samhället ofta är de som har mest att förlora på att samhällets

institutioner fungerar dåligt (till exempel att en kommun inte har ett beslutsfäligt styre). Vårt alternativ till detta är konkreta reformer för ett bättre liv för de många människorna. Exakt vad man sedan ska kalla det samhälle som växer fram ur detta, är en mindre viktig fråga.

På ett mer samhällsteoretiskt plan finns det också skillnader i vilken typ av samhällsteori man använder sig av. Detta kan belysas genom att titta på hur man typiskt sett förklarar motgångarna i att förverkliga ett mer jämlikt samhälle. I dessa sammanhang tenderar V-anhängare att åberopa sig mer på idéer om falskt medvetande, och om hur det finns aktörer som i det fördolda motarbetar en sådan utveckling. Detta finns naturligtvis sanning i detta, men det kan också slå över i konspirativa idéer där ett bokförlag (Timbro) tillskrivs orimligt stor makt över den svenska opinionen och politiker-klassen. Förekomsten av anti-semitism på yttersta vänsterkanten är inte någon slump. Från S-håll är vi mer benägna att tro att svårigheterna är större, och att de ofta inte går att komma över bara genom att peka ut den ena eller andra gruppen som ett särintresse. Detta gäller till exempel problem kring social tillit, att många människor bara känner gemenskap med en ganska begränsad grupp, att de är misstänksamma mot att samarbeta med andra och att deras

vilja att vara begränsad (om än inte obefintlig). Detta är inte ett enkelt resultat av en högerns propaganda-maskiner har förgiftat deras tanke-sätt. Politik är helt enkelt inte bara en kamp mellan den översta procenten mot resten. Det finns mycket mer som måste göras för att få med sig folk på en progressiv väg för samhället. Solidaritet och arbetar-klassens kampenhet är politiska segrar i sig, inte något som man enkelt kan ta som given utgångs-punkt för samhällsomdaningen.

De centrala skillnaderna mellan S och V handlar överhuvudtaget mycket lite om vilka policy-preferenser man har, eller vad man ”vill” i någon högre mening, utan snarare om varifrån den egna motivationen kommer, och därmed sammanhängande idéer om hur människor i allmänhet fungerar politiskt.

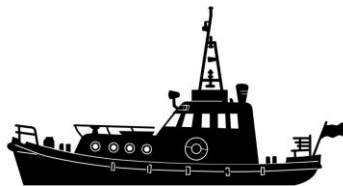
Många av dessa skillnader är som sagt ganska teoretiska till sin natur. Därför är det också lite knepigare att peka ut skillnader när det gäller sakfrågeåsikter. Det går förvisso att se ett mönster att V ofta vill bjuda över S med större och fler offentliga satsningar. Mer kvalitativa skillnader är dock svårare att finna. Ett möjligt undantag finns dock i frågan om sex timmars arbetsdag. Detta beskrivs av V som en central frihetsreform för att bygga vidare på arbetarrörelsens tidigare framsteg. Förslaget saknar inte popularitet i S, men nog är det vanligare hos oss att se konsekvens-erna av detta förslag som mer

tvetydiga i dagens samhälle. Den socialdemokratiska hållningen formulerades skarpt av Anders Nilsson i [en av hans många Facebook-uppdateringar](#):

”Idag avsätter vi ungefär en tredjedel av våra inkomster till vård, skola, omsorg och pensioner. Därtill ställer befolknings-utvecklingen med en tilltagande andel äldre krav på att en växande andel av de arbetandes produktionsresultat tas i anspråk för pensioner, äldreomsorg och sjukvård. Om vi då genomför en stor arbetstidsförkortning för dem som kan arbeta representerar det inte i första hand en inkomst-överföring från de rika till många, utan från dem som är beroende av socialt skydd och pensioner till de friska och arbetsföra i yrkesaktiv ålder. [...] Delar av vänsterns totala blindhet för att krav på stor arbetstidsförkortning idag är lika egoistiskt som högerns politik om skattesänkningar för de arbetande på bekostnad av sjukförsäkring, a-kassa och pensioner är märkligt.”

Vi socialdemokrater i Göteborg har nog anledning att återkomma till dessa skillnader och hur vi ska beskriva dem i offentligheten. Många av dessa skillnader kan vara såväl pedagogiskt som taktiskt svåra att förmedla, men uppgiften tycks icke desto mindre trängande.

ERIK VESTIN
Socialdemokrat

LEDARE VÄGEN FRAMÅT

I det marxist-leninistiska bandet Knutna nävers absurda coverversion av "Proud Mary", ett tonsatt hån till de kommunistiska partier som inte anslöt sig till då nybildade KPLM (r):s syn på revolutionen, skriker sångaren Anders Lönnbro att "splittringen var bra och nödvändig". Det finns en sanning i detta. En splittring, en skilsmässa, en separation kan leda till vitalisering och förnyelse.

För den genomsnittlige göteborgaren ter sig den socialdemokratiska enpartistaten – oppositionen älskar att orera vilt om denna era – som något väldigt avlägset. Partiet kan inte längre vinna egen majoritet. Borta är också dagarna när Vänsterpartiet kunde behandlas som ett stödparti, utan vilja och vikt. För den som vill garantera socialdemokratiska regeringsinnehav är koalitionsbyggande helt nödvändigt. Detta insåg man för länge sedan i den göteborgska arbetarrörelsen. Men man insåg detta i en tid när partiet var dubbelt så stort som idag. Sedan 1994 har Göteborg styrts av S i samarbete med ett eller flera rödgrönrosa partier. Tidvis har samarbetet kantats av svårigheter. V valde att, temporärt och i vredesmod, lämna koalitionen i slutet av 00-talet. Fi hoppade av under en pågående budgetprocess våren 2017. MP hotade med att gå till Alliansen efter valet 2010, trots att en rödgrön majoritet fanns på plats. Under den rödgröna, och rödgrönrosa, historien har det aldrig varit S som har velat fälla

samarbetet. Vi har tvärtom lagt enorm energi på att hålla ihop partierna. Men den sjätte november år 2018 ägde splittringen rum. Detta datum bildade V, Fi och MP en egen koalition i Göteborg – utan socialdemokratin. För första gången på en generation står vi ensamma, obundna av detaljerade avsiktsförklaringar och stenhård samverkan. Det rödgrönrosa blocket kan visa sig vara en möjligheternas koalition – för det parti som står utanför. Långvariga koalitioner tär på ett parti. Utan de rödgrönrosa kan S ompröva ett antal positioner. Valfärden och jämlikheten får antligen gå före förhandlingarnas konstanta kohandel. V har under de senaste åren agerat som ett närmast konservativt ankare; allt som kommunen någonsin har ägt, ska kommunen äga och alla som någonsin har arbetat för kommunen, ska alltid för kommunen jobba – samtidigt som valfärden står inför enorma strukturproblem. För socialdemokratin innebär uppbrottet en chans att gå till botten med detta och återvända till sina funktionssocialistiska rötter. Valfärden, och välfärdsarbetarna, måste vara socialdemokratin högst, enda och konstanta prioritet. Ett reformprogram skulle kunna se ut som följer:

- Anförda av V och MP har de rödgröna budgetarna över åren förvandlats till en orgie i onödig projektifiering. Projektifieringen måste stoppas. Satsningar ska vara hållbara, spridningsbara och motiverade utifrån kommunens kärnuppdrag – inte vidlyftiga experiment.

- Allmännyttan och den kommunala infrastrukturen ska växa. Flera kommunala bolag bör gå att sälja för att finansiera en massiv utbyggnad av bostäder, arbetsplatser och kommunal service, över hela staden.

- Kommunalskatten bör på sikt sänkas. V:s krav på platta skattehöjningar slår hårt mot arbetarklassen. Socialdemokraterna ska gå i motsatt riktning.

- Mer övervakning slår inte mot integriteten. Många göteborgare känner sig rädda i sin egen stad. Strategisk övervakning och synlig polis, där otryggheten uppstår, kan bidra till att lösa detta.

- Inga nedskärningar i valfärden. Varje sparkrav bör läggas på de administrativa och byråkratiska delarna. Göteborgarna behöver inte dagens mängd kommunikatörer, utvecklingsledare och projektanställda.

I den göteborgska socialdemokratin fall är splittringen både bra och nödvändig. Efter ett av landets längsta, obrutna maktinnehav i modern tid finns det ett stort behov av nya idéer – och att fokusera på att öka stödet för Socialdemokraterna i väljarkåren. Det gör det också möjligt att i framtiden bilda ett nytt rödgrönt styre, under nya och bättre förutsättningar.

Visst är det skönt att få tänka fritt, som socialdemokrater, igen?